Газэта рабоча-сялянскай моладзі Беларусі — Пролетары ўсіх краёў, яднайцеся!

Чырвоная Зьмена

Орган Цэнтральнага і Менскага Комітэтаў Ленінскага Комуністычнага Саюзу Моладзі Беларусі

№ 149 (384) Субота, 1 студзеня 192 г. | Выходзіць тры разы на тыдню у чацьвер, пятніцу і нядзелю | Год выд. VI. | Рэдактар прымае ад 12 да 2 гадз. дню. Сакратар ад 10—12 і ад 3 — 8 гадз. веч. Тэл. № 90. | Адрас Выдавецтва: ЦК ЛКСМБ, Чырвоная Зьмена. Менск. Комсам. 25.

Нашай Савецкай рэспубліцы сёньня споўнілася 8 год.

Усе сілы, усю энэргію аддадзім справе соцыялістычнага будаўніцтва краіны!

Як стварылася Савецкая Беларусь

(Гутарка з першым старшынёю ЦВК Белар. Рэспублікі т. З. Жылуновічам)

Першыя крокі

Гэта было ў 1917 годзе, сьнежань месяц. Сярод бальшавікоў ўзьнікла пытаньне аб неабходнасьці стварэньня Беларускай Соцыялістычнай Рэспублікі.

„Цэнтрам для стварэньня быў назначан Беларускі Нацыянальны Камітэт пры Наркамаце нацыянальнасьцяў.

На нарадзе беларускіх організацый, Беларускай Соцыялістычнай Грамады, організацыі соцыялістых чыгуначнікаў, беларусаў-воінаў, Петраградзкага гарнізону, было палажэна заснаваньне гэтага комісарыяту. Старшынёю быў А. Чарвякоў, а сакратаром З. Жылуновіч.

Хутка, 14-га лютага 1919 году пастанова была зацьверджана Саветам Народных Комісараў РСФСР.

Першы Ўрад

Толькі гістарычны ход падзей і кастрычнікавая рэволюцыя зрабілі магчымым стварыць Беларускую Рэспубліку.

Перамогі Чырвонай арміі над Каледзіным і чэхаславакамі прасунулі рэволюцыю да Захаду, зьнялі нямецкую окупацыю, вызвалілі цэлы шэраг мясцовасьцяй.

Перад Цэнтральным Камітэтам комуністычнае партыі ўва ўсю шырыню стала пытаньня аб дзяржаўным будаўніцтве гэтых мясцовасьцяй.

Тады-ж, у першых лічбах сьнежня 1918 году, у Маскве адбылася конфэрэнцыя беларускіх ком. фракцыяў.

Хутка на конфэрэнцыі ў Смаленску вылучылі Часовы Беларускі Ўрад.

У межах 6 губэрняў: Менск, Віцебск, Гродна, Магілеў, Смаленск і часткі Вільні пачаў працаваць першы Беларускі Ўрад.

Многа перажыла Савецкая Беларусь: некалькі окупацый, фронты і зноў окупацыя.

Але зноў ствараецца Беларусь. Яна стаіць «як паходня сусьветнай рэволюцыі». Яна—жывы паказальнік таго, што можа зрабіць пролетарская рэволюцыя.

1 студзеня 1919 году--гістарычны дзень

У гісторыі разьвіцьця рэволюцыі ў Беларусі асабліва яскрава вызначаецца 1-е студзеня 1919 году — дзень абвяшчэньня Незалежнай Соцыялістычнай Савецкай Беларускай Рэспублікі.

Аб чым жа кажа гэты дзень? Якое месца займае ён у гісторыі рэволюцыі наогул і ў гісторыі Беларусі ў прыватнасьці.

Працоўныя масы Беларусі сьвяткуюць разам са ўсім Савецкім Саюзам успаміны аб Кастрычнікавай рэволюцыі. У дні Кастрычніка, у дні захвату ўлады працоўнымі масамі, беларускі рабочы і селянін, пад кіраўніцтвам комуністычнае партыі, вызваліўся з пад уціску эксплёататараў—паноў, генэралаў і банкіраў. У гэтыя ўжо дні Беларусь атрымала магчымасьць вольнага разьвіцьця.

Усе іншыя здарэньні рэволюцыйнай барацьбы працоўных мас Беларусі зьяўляюцца эпізодамі, якія характарызуюць сабою этапы ў працэсе барацьбы.

1 га студзеня 1919 году—абвяшчэньне Незалежнай Соцыялістычнай Савецкай Беларускай Рэспублікі. Аб чым-жа кажа гэты момант у агульным разьвіцьці рэволюцыі?

Ён кажа аб тым, што з гэтага моманту рэволюцыя ўвашла ў глыбіню народных мас, што гэтыя масы атрымалі яснае прадстаўленьне аб сваіх заданьнях, што яны зразумелі хто іх сябры і хто іх ворагі і што Савецкая ўлада, як організацыя для барацьбы супроць буржуазіі, атрымала поўнае прызнаньне з боку ня толькі рабочых, але і сялян Беларусі.

У дзень 1-га студзеня 1919 году Савецкай уладай і Комуністычнай партыяй было ў яснай форме выказана тое, што, як само сабой зразумелае, пачало атрымоўваць сваё ажыцьцяўленьне з першых дзён Кастрычнікавай рэволюцыі.

Зьнішчэньне нашых клясавых ворагаў і іх паслугачоў. Барацьба са сваёю і з сусьветнай буржуазіяй да перамогі ўсясьветнага пролетарыяту... Фабрыкі рабочым... Зямля сялянам... Уся ўлада Саветам рабочых і сялянскіх дэпутатаў... Нацыянальнае вызваленьне... Родная мова ў школе для больш пасьпешнага разьвіцьця духоўных сіл вызваленага народу...

Гэта былі тыя лёзунгі, якія давалі натхненьне на паўстаньне ў вялікія дні Кастрычніка рабочым і сялянам Расіі. Але гэтыя лёзунгі атрымалі асобае значэньне, калі часовы рабоча сялянскі ўрад Беларусі, складзены з прадстаўнікоў рабочай клясы і сялянства Беларусі, урачыстым маніфэстам 1 студзеня 1919 году заклікаў усіх рабочых і сялян Беларусі ўзяць у свае рукі кіраўніцтва барацьбой за ажыцьцяўленьне выказаных лёзунгаў. З гэтага часу ўвесь цяжар узялі на сябе рабочыя і сяляне Беларусі, нясучы ўсю паўнату адказнасьці за вынікі барацьбы.

1 студзеня 1919 году Беларусь вызвалілася з пад уціску нямецкай окупацыі, стала Савецкай, выключна дзякуючы рэволюцыйнасьці самых рабочых і сялян Беларусі. У гэтым галоўны сэнс і значэньне ўрачыстых успамінаў 1 студзеня 1919 г.

Шмат ахвяр прынесьлі сыны працоўнага народу Беларусі ў гэтай барацьбе. Ахвяры былі не дарэмны.

Савецкая Беларусь асталася вольнай, незалежнай ад буржуазіі краінай.

Яна будуе сваю гаспадарку, паляпшаючы становішча рабочых і сялян. Яна зьяўляецца пуцяводнай зоркай і прыкладам для той часткі беларускіх рабочых і сялян, якія і цяпер яшчэ марнеюць пад уладаю капіталістычнай Польшчы.

Ал. Чарвякоў.

„Імем паўстаўшых рабочых і сялян."

Пакрыты сталёвымі латамі цягнік імчаўся на поўным ходзе, уздоўж дзьвух вузенькіх палосак рэяк, што роўненька ляжалі паміж густых дзялянак чорнага, як смолы, суворага, адвечнага лесу, часамі вырываючыся ў прасторы даліны з невялічкімі ўзгоркімі-курганамі.

Бельлю былі зацярушаны прасторы, толькі дзе нідзе скрозь сьнег тырчэлі загароды з калючага дроту-сьведкі вайны, сьведкі людзкога змаганьня... Дый ня толькі сьведкі, але і ўдзельнікі ў чалавечай барацьбе!..

Шэраньню струхлелых ад старасьці сьцен, дзе нідзе на пералесіцы, вылучаліся з неабсяжнай бялізны вёскі, хутары, мястэчкі...

На кожнай станцыі машыністы прыпыняў ход, цягнік на хвіліну спыняўся, са ступеняк аднаго з вагонаў сходзіў чалавек-два у шэрых паношаных салдацкіх шынэльках з кіпамі папер, плякатаў, і кніжак...

Станцыйны гоман ветліва сустракаў іх мясцовы „агітпроп" браў іх на-вучот, адразу ж на станцыі наладжваўся мітынг, выклейваліся плякаты, распаўсюджвалася літаратура...

— Што новага? пытаўся натаўп... і адказвалі:

— Фабрыкі—рабочым!

— Зямля сялянам!

— Нацыянальнае самавызначэньне!

Словы цэлілі ў мэту, запалялі, давалі жыватворчыя крыніцы бадзёрасьці, яднала думкі ўсіх—у адну.

І словы сталіся справай:

„..Руйнуючы будову цяжкага прыгону, высушваючы моры сьлёз і рэчкі крыві, разьлітых па шырокіх абшарах гаротнай Беларусі, зьнішчанай страшэннай вайною, узьнятай царамі і багачамі з-за сваіх інтэрэсаў і пагубіўшай дарэмна мільёны рабочых і сялян, ідзе да нас у праменьнях сонца, пры сьпеве літаньняў, шчасьлівая пара асвабаджэньня, и се вам рэволюцыя поўную ўладу і панаваньне.

Ад сёнешняга дня Беларусь—Савецкая Рэспубліка—становіцца Рэспублікай працоўнага народу, рабочых, сялянскае бедняты і чырвонаармейцаў Беларусі..."

(З маніфэсту)

— Уставайце ўсе на абарону Соцыялістычнай Савецкай Працоўнай Рэспублікі Беларусі!—Уставайце!

Нёсься покліч часовага Рабоча-Сялянскага Савецкага Ўраду Беларусі да тысяч рабочых, мільёнаў сялян, знаходзіў водгук, будзіў да змаганьня!

. . . .

Крывавай плямай упісана ў гісторыю барацьбы і змаганьня рабочых і сялян Савецкай Беларусі панаваньне польскага жандара.

Надыходзяць славутныя ліпнёвыя дні.

— Многапакутная, змучаная Беларусь, краіна беларускіх, расійскіх, польскіх і жыдоўскіх рабочых і сялян, пры дапамозе гэроічнай Расійскай Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі завяршае справу свайго вызваленьня!

— Імем паўстаўшых рабочых і сялян абвяшчаецца Незалежная Соцыялістычная Савецкая Рэспубліка Беларусі

А польскі арол не суцішаецца.

Супроць волі мільёнаў ён глыбака ўпускае свае акрываўленыя кіпцюры ў цела Савецкай Беларусі...

...І сваю здабычу моцна трымае ў агідных кіпцюрох...

. . . .

Ад дваццатага, да дваццаць сёмага—шэсьць гадоў.

У нас волею працоўных:
Беларусь на куце
Ў хаце сваёй села,—
Чарка мёду ў руцэ,
Пазірае сьмела.
(Я. Купала).

А на „крэсах" волею „дэмократычнай шляхты:

— Зьдзекі над сялянамі,
— Турмы—рабочым
— Бяспраўе нацменшасьцям,
— Плач і лямант...
— Абяцанкі—цацанкі...

. . . .

Помста за сьвіст нагаек, за гул бізуноў, за расстрэлы—віцца у паветры.

— Сьцеражыся белы арол! Не да дабра ўсё гэта!

І надыйдзе час, калі пакрыта сталёвымі латамі цягнік праімчыцца поўным ходам па гонях Заходняй Беларусі.

— Што новага?—спытае натаўп.

І шэрыя шынэлькі, з агнём у вачу адкажуць.

— Фабрыкі-рабочым!

— Зямля-сялянам!

— Нацыянальнае самавызначэньне!

Гэтыя словы магутны. Магутнасьць іх у тым, што яднаюць яны думкі ўсіх працоўных--у адну.

Іл. Барашка

У дзявяты год

31 га студзеня 1918 году быў падпісан маніфэст аб утварэньні Беларускай Соцыялістычнай Савецкай Рэспублікі.

Зараз кожны год мірнага будаўніцтва прыносіць усё новыя і новыя здабыткі, разьвіцьцё нашай прамысловасьці, сельскай гаспадаркі і нашай культуры.

Комсамол Беларусі, таксама, мае шмат дасягненьняў у сваёй працы.

Сотні і тысячы маладых рабочых і сялян на прадпрыемствах і ў вёсцы робяць вялікі нашай агульнай працы па будаваньні соцыялізму.

8 м гадоў існаваньня Савецкай Беларусі за плячыма.

Уперадзе гады ўпартай штодзённай працы па адраджэньню краіны.

Беларусі.

Я помню дні...
Паўстаньнямі палалі,
Палалі вёскі й сэрцы мужыкоў...
І ружавелі зарывамі далі...
Сьціхаў над краем звон акоў.

Шумелі дні...
Адзеўся край у чырвань,
Пабедай сьцягі веялі ў гары
Дваццаты быў...
І панства з корнем вырваў
Магутнай сілы ўзмах-парыў.

О, вольны край.
Ня будзеш больш ў няволі!..
Ў грудзёх магутнай сіле не астыць...
І к новаму ў чырвонавейныя
раздольлі,
Мы клалі новыя масты.

Алесь Звонак.

Палепшым становішча вучнёўства!

На шэрагу прадпрыемстваў становішча вучнёўства надзвычайна дрэннае: няма праграм, майстры не атрымоўваюць компэнсацыі, самі вучні не зацікаўлены ў навучаньні.—Задача фабрычна-заводзкіх камітэтаў і комсамольскіх ячэек пытаньне аб становішчы вучнёўства паставіць першым уненча одным у пляне свае працы.

За будзенной працай.

Вынікі трэцяй вучастковай нарады моладзі.

(Менск, зах. чыгункі).

Вучастковая нарада моладзі, якая адбылася ня так даўно прапрацавала два асноўных пытаньні:

— Аб удзеле моладзі ў гаспадарчым будаўніцтве і адносінах да вытворчасьці.

— Даклад прадстаўніка ЛКСМБ у дарожным камітэце Зах. чыгунак.

На нарадзе выявілася, што ўдзел моладзі ў профпрацы на Зах. чыгунцы мае значны ўзрост. Галоўная увага аддавалася замацаваньню проф працаўнікоў—прадстаўніцтва ЛКСМБ у мясцовых профорганізацыях. У складзе вучастковых камітэтаў проф саюзаў і мясцовых камітэтаў мы маем 147 абраных прадстаўнікоў моладзі ў большасьці комсамольцаў. Усяго ў профпрацу на чыгунцы ўцягнута 280 чалавек. Узаемаадносіны Комсамолу з профорганізацыямі здавальняючыя.

Экономічнае становішча рабочай моладзі

на чыгунцы наступнае: сярэдні месячны заробак у 1924-25 годзе вызначыўся ў 42 руб 09 кап., у 1925 26 годзе—56 руб. 21 кап. Удзел у зьдзельшчыне некалькі павышае заробак юнака.

Праведзены медагляд рабочай моладзі выявіў шэраг хворых таварышоў, з якіх 219 былі пасланы ў дамы адпачынку і 38 у санаторыі і на курорты.

Культурна-выхаваўчая праца

сярод моладзі праводзіцца ў 12 юнсэкцыях. У працы юнсэкцый маюцца хворыя бакі, што вымагае больш жывого кіраўніцтва, кантролю над іхняй працай.

У навучаньні вучнёўства індывідуальнага і брыгаднага маецца шмат ненармальнасьцяў. Звыш „броняцікі" за год ня здолеюць быць кваліфікаванымі рабочымі, трэба працягнуць тэрмін навучаньня—сказала нарада.

Трэба ў тых пунктах чыгункі, дзе маецца вялікая колькасьць вучняў наладзіць і тэорэтычнае навучаньне.

Трэба палепшыць матар'яльнае становішча вучняў—зьверх броні, бо тыя 9 руб., якія яны атрымоўваюць з страхкасы, далёка не здавальняюць самых мінімальных патрэб.

Удзел моладзі ў вытворчым жыцьці чыгункі выяўляецца ў 8,2 проц. уцягнутых у актыўную працу вытворчых нарад і камісій.

Пастановы нарады дадуць магчымасьць ісьці далей па шляху ўзросту кадраў рабочай моладзі на чыгунцы, па шляху паляпшэньня экономічных і прававых інтарэсаў.

Вадзім Камар.

„Нешта" „некаму" зрабіць...

(Ст. Капцэвічы, завод «Звезда»).

У нас на заводзе „Звезда" налічваецца 26 вучняў. Вучнёўства індывідуальнае.

Працы сярод вучняў ніякай не вядзецца. Вучні працуюць без праграм, і зразумела посьпехаў у вучобе няма. Майстры таксама ня вучаць вучняў бо компэнсацыя за вучнёўства не аплачваецца. Аднойчы было пастаўлена пытаньне аб компэнсацыі майстрам, аднак яно і дагэтуль не вырашана.

Дысцыпліна сярод вучняў таксама слабая: на заводзе вучні лаюцца з майстрамі, кідаюць працу на 15 хвілін раней гудку, не наведваюць вячэрняй школы.

А між тым, сярод вучняў вялікі процант—комсамольцаў.

Неабходна „нешта" „некаму" зрабіць!

Біль.

Пастарацца выжыць.

(Хлебапякарні МЦРК).

Паміж маладымі і дарослымі рабочымі ў пякарнях № 4 і 5 няма ніякай таварыскай спайкі. Калі дарослы рабочы гаворыць хлапцу:—я табе раю вось гэтак зрабіць, а ня так як ты робіш, бо як я кажу будзе лепш, дык замест падзякі хлапец аблае яго не саромючыся нават і жанчын.

Якія-ж вывады?

Папершае—хлапцы пры гэткіх адносінах ніколі не навучацца спэцыяльнасьці, і падругое — адсутнічае працоўная дысцыпліна.

Комсамольскай ячэйцы трэба гэтае пытаньне паставіць у пляне свае працы і ў бліжэйшы час пастарацца выжыць.

Юнкор.

А ячэйка сьпіць

(Нова-Барысаў, завод ім. Леніна).

Толькі нядаўна, дзякуючы стараньням саміх вучняў у нас пры заводзкім камітэце створана экспэртная камісія, якая і будзе сачыць за навучаньнем вучняў.

А комсамольская ячэйка і дагэтуль сьпіць. На працягу цэлага году ня было склікана ніводнага сходу вучняў з майстрамі. Майстры атрымоўваючы компэнсацыю за вучнёўства, да гэтых часоў ня ведаюць, што яны павінны вучыць вучняў, і зразумела ня вучаць.

М. Кролік.

Слабая аплата

(Шкляная гута ім. Комінтэрну.

Дзякуючы таму, што ў нас няма магчымасьці ўвесьці брыгаднае навучаньне, кожны вучань прымацаваны да асобнага майстра, які за компэнсацыю і вучыць сваёй спэцыяльнасьці хлапца. Трэба адзначыць, што дзякуючы малой компэнсацыі, майстры кепска адносяцца да справы навучаньня. Так, напрыклад, за навучань не ў адбіральшчыка майстар атрымоўвае 5 руб., за навучаньне з ламартальшчыка ў баначніка—15 р. і з баначніка ў памочнікі майстра, так сама 15 руб.

Н. К.

Махінацыі Пілсудзкага ў нацполітыцы

У дзень восьмай гадавіны існаваньня БССР нам трэба яшчэ раз паглядзець, у якіх умовах жывуць і працуюць працоўныя масы Заходняй Беларусі, якія знаходзяцца пад уладай польскіх паноў.

Апошнія падзеі на Заходняй Беларусі сьведчаць аб узросьце рэволюцыйнага ўздыму і нацыянальнага руху. Шэраг баявых дэмонстрацый па гарадох і мястэчках пад комуністычнымі лёзунгамі сьведчыць аб тым, што ўплыў компартыі пашыраецца і ўзмацняецца, пасьля нячуванага росту радыкальнай організацыі Беларускай Сялянска-Рабочай Грамады таксама шмат аб чым кажа. Усё гэта непамерна моцна непакоіць польскую буржуазію і яе фашыстаўскі ўрад.

У зьвязку з гэтым заглохшае было нацыянальнае пытаньне ў урадавых колах ізноў усплыло і пастаўлена рубам і конкрэтна. Вось шэраг фактаў. Пры радзе міністраў закліканая да жыцьця камісія па справах нацменшасьцяў. Пілсудзкі ў Вільні вядзе гутарку з беларускімі дзеячамі. Бартэль (міністр асьветы) выдае цыркуляр да школьных куратараў, дзе знаходзім зусім новыя ноткі з пасярод урадавых дакумантаў па нацыянальнаму пытаньню „Усякае гру[illegible] накіданьне польскасьці,—чытаем [illegible]кулярЫ,—усялякія спробы ня [illegible] з тым, што прыносіць дзіця [illegible] хаты, а перад у ім з роднай [illegible] усё, што можа мець хамов [illegible] нацыянальнага ўціску—адзінкі [illegible] як найгорш на душы заўсёды [illegible] выклікаючы [illegible] маладога [illegible] пачуцьцё ненавісьці [illegible] трэбаваньнем,

„... Першарадн[illegible] дэмагогіпа, якога будуць катэго[illegible] веды гэта трэбаваньне [illegible] вучыцялёў і мясцовых моваў праз [illegible] і інспэктароў. Рэч ёсьць [illegible] зра з пункту гледжаньня [illegible] зумела, што неабходна пар[illegible]вац ца з дзецьмі ў першых пачатках навучаньня ў матчынай мове".

Побач з гэтым адзначаецца і некаторае ажыўленьне сярод згодніцкіх беларускіх палітычных груповак. Быў час, калі Паўлюкевіч, перажыўшы шэраг розных расколаў, уціхамірыўся на нейкі час. цяпер ён ізноў пачаў рыпацца, зноў пачаў выпускаць сваю газэту „Беларускае Слова" і лістоўкі.

У сваіх выданьнях агэнт дэфэнзывы Паўлюкевіч стаў больш выразным адкрытым—провокацыя, ябеда, паклёп—вось зброя, якім арудуе гэты дэфэнзыўшчык перад беларускімі масамі і якім выслугоўвае падачкі ад ураду.

Але гэтым далёка не заедзеш трэба выдумаць яшчэ «абарону і і выразьніка» беларускіх мас. Гэтая роля мабыць будзе даручана Сялянскаму Саюзу ці беларускай хрысьц. дэмократыі, а можа тэй і другой разам. Не задарма-ж начальнік Віленскай паштовай акругі абяцаў Ярэмічу штрафаваць кожнага паштальёна на 10 злотых калі той не даставіць «Сялянскай Нівы» па адрасу і гэта ў той час, калі за газэту Грамады садзяць у вастрог.

Фашыстаўскі ўрад і тут выкажа праткасьць сваёй тактыкі,—выкрыстае ўсе шляхі і спосабы, каб разьбіць рэволюцыйны рух на Зах. Беларусі. Фашыстаўскі ўрад робіць і яшчэ зробіць уступкі і падачкі зьверху, а зьнізу тайнымі загадамі праз „чорныя сотні" будзе паралізаваць усялякія намеры такога Ярэміча ці Станкевіча, як гэта прыклад м практыкуецца і цяпер—побач з цыркулярам Бартэля закрываюцца школы ў роднай мове на Зах. Украіне і Зах. Беларусі. Пілсудзкаму важна, асабліва пры існаваньні Грамады аканчальна расхалоціць надломаны нацыянальны фронт, важна з лейяльных ополчэнцаў Ярэміча і Станкевіча зрабіць надзейных згоднікаў, верных пасьлугачоў, зрабіць ярымі ворагамі рэволюцыйна-нацыянальнага руху. Пілсудзкі зацікаўлены ў тым, каб стварыць такую згодніцкую беларускую партыю, якая была-б пад уплывам і кіраўніцтвам мясцовых фашыстаўскіх організацый вяла-б контррэволюцыйную работу сярод беларускіх мас.

Такім чынам, урад Пілсудзкага падходзе да разгрому рэволюцыйна-нацыянальнага руху трыма шляхамі.

Адкрытымі фашыстаўскімі поліцэйскімі рэпрэсыямі: арышты, катаваньні, цюрма, дарэзныя суды. Апрача таго, з мэтай большай спраўнасьці рэпрэсыўных мер Віленскі ваявода выдаў новае распараджэньне, якое згодна газ. „Рэчыпаспалітай" дасьць магчымасьць для „адміністратыўных улад ліквідаваць розныя выступленьні, што раз больш большавізуючайся беларускай „Грамады".

Другі шлях—гэта провокацыя, ябеда, паклёп, якімі ўрад хоча апраўдаць дзікія рэпрэсіі і якімі хоча падарваць давер'е сярод мас да радыкальных організацый. Гэту роль спраўна выконвае дэфэнзыўшчык Паўлюкевіч і Ко.

Далей пад маскай ашуканчых абяцанак і рэформаў у нацыянальным пытаньні вырываць беларускія масы з пад уплыву рэволюцыйна-нацыянальных організацый, упягваць іх у лягер згодніцтва, ствараць для сябе соцыяльную базу сярод беларускіх мас. Агэнтамі для праведзеньня гэтай работы найбольш падходзяць ужо праслыўшыя за папіхачоў чужой і сваёй буржуазіі Ярэміч і кс. Станкевіч, якія менш скампраматаваны і раскачсьпіраваны перад масамі, чымся Паўлюкевіч.

А вывад такі. Тое, што поліцыя грубай сілай робіць, тое самае робіць пад маскай крыклівых лёзунгаў „Сялянскі Саюз" і Х. Д. Паўлюкевіч, Ярэміч, кс. Станкевіч і ім падобныя ўсе яны агэнты буржуазіі, якія за іудавы срэбнікі прадаюць працоўныя беларускія масы, разьбіваюць іх вызваленчую барацьбу.

Лявон Жыцень.

5 год існаваньня ячэйкі БДУ

НАША ШЧЫРАЕ, ТАВАРЫСКАЕ ПРЫВІТАНЬНЕ ЯЧЭЙЦЫ ЛКСМБ БЕЛАРУСКАГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЭРСЫТЭТУ, ЯКАЯ СЬВЯТКУЕ ПЯТУЮ ГАДАВІНУ СВАЙГО ІСНАВАНЬНЯ

5 год таму назад адначасова з заснаваньнем Беларускага дзяржаўнага унівэрсытэту ў яго-ж мурох была заснавана і ячэйка комсамолу.

Будаўнічы 5 ці гадовы пэрыод унівэрсытэту быў у той жа час і будаўнічым пэрыодам комсамольскай ячэйкі якая непасрэдна прымала актыўны удзел у ваўсім унівэрсытэцкім жыцьці.

Сакратар ячэйкі—А. Палонскі

На парозе шостага году барацьбы комсамольскай ячэйкі за Ленінскую вучобу зьяўляецца вялікая неабходнасьць праглядзець усе дасягненьні і недахопы, якія маюцца ў працы ячэйкі. Паказаць Усебеларускай організацыі, плады яе працы ў галіне выкоўваньня новай пролетарскай вучонай моладзі.

Некаторыя статыстычныя весткі і аб чым яны кажуць

Да сучаснага моманту ячэйка БДУ налічвае 328 чалавек, з гэтага ліку хлапцоў—227 чалавек і дзяўчат 101 чалавек.

Па соцыяльнаму складу ячэйка падзяляецца: дзяцей рабочых—59 чалавек, дзяцей сялян—165 чалавек, служачых — 114 чалавек і іншых 15 чалавек.

Па партыйнасьці: сяброў КП(б)Б —8 чалавек і кандыдатаў КП(б)Б— 38 чалавек.

Па комсамольскаму стажу: 1920 г. —20 чал. і 1921 г.—24 чал. 1922 г. —24 чал.; 1923 г.—58 чалав.; 1924 г. —72 чал; 1925 г.—91 чал.; 1926 г. —24 чал; па узросту—больш за ўсё падае на 4 гады (1902—03, 04, 05) ўсяго 284 чал.

Нацыянальны склад: яўрэяў—110; беларусаў—192; расійцаў — 19 чал. і палякаў—7 чал.

Некалькі вестак аб комсамольцах якія паступілі ў ва ўнівэрсытэт у гэтым 1926 годзе.

Усяго ў гэтым годзе паступіла комсамольцаў 108 чалавек, з іх сяброў комсамолу 99 чал., кадыдатаў 9 чал., хлапцоў—86 чал., дзяўчат—22 чал.

Па году нараджэньня: 1901 г.— 1 чал., 1902 г.—7 чал., 1903 г. — 13 чал., 1904 г.—27 чал., 1905 г.— 25 чал. і г. д. Рабочых—24 чал., сялян—49 чал, служачых—25 чал., іншых—10 чал.

Па комсамольскаму стажу: з 1919 г.—2 чал., 1920 г.—5 чалавек, 1921 г.—5 чал., 1922 г.—4 чалав., 1923 г.—13 чал, 1924 г.—23 чал, 1925 г.—43 чал., 1926 г.—10 чал.

Што можна сказаць аб ячэйцы БДУ? праглядзеўшы гэтыя лічбы трэба асабліва падкрэсьліць—малы процант партыйнага ядра ячэйкі, разам з гэтым моладасьць ячэйкі па комсамольскаму стажу яе сяброў, вялікі процант служачых і іншых (усяго 39 проц.)

Другі вывад: надзвычайна нездавальняючы якасны склад узноў паступаючых комсамольцу. У ва унівэрсытэт комсамольскія організацыі мала пасылаюць актыву комсамолу, які ўжо папрацаваў на практычнай працы.

Вось у асноўным аб чым кажуць лічбы.

З чаго ж галоўным чынам складаецца ўся праца ячэйкі ўнівэрсытэту і якія маюцца практычныя дасягненьні?

У асноўным праца ячэйкі складаецца з наступных момантаў:

1) Унутры — выхаваўчай працы (Ленінскай вучобы), 2) грамадзкай працы. Як у студэнцкіх організацыях так і па за сьценамі ўнівэрсытэту, 3) масавай працы (юнсэкцыі і г. д) 4) акадэм працы, 5) піонэр працы, 6) вайсковай і шэф працы.

Надзвычайна вялікае дасягненьне працы ячэйкі апошняга часу гэта добрая пастаноўку політвучобы. Уся ячэйка дзеля вучобы падзелена на групы, якіх налічваецца 12 (з іх першай катэгорыі 6 і другой катэгорыі 6*).

Першай катэгорыі ахоплена 108 комсамольцаў, 4-й катэгорыяй ахоплена 174, астатняя частка ўваходзіць у партсетку.

Праграма груп у асноўным дапаўняе марксыцкую адукацыю якую комсамолец атрымоўвае ва ўнівэрсытэце.

Кіраўніцтва групамі ўскладзена на так званых консультантаў, якія выдзеляны са складу партячэйкі і больш кваліфікаваная. Зразумела, што такая пастаноўка справы вельмі задавальняе комсамольскія масы.

Грамадзкая праца і акадэмічная вучоба.

Адносна грамадзкай і масавай працы ячэйкі неабходна адзначыць—вялікі процант абраных комсамольцаў у розныя студэнцкія організацыі (да 50 асоб) акрамя гэтага ў дабраахвотных студэнцкіх організацыях працуе да 60 чалавек.

Беспартыйная моладзь уцягваецца ў масавую працу галоўным чынам праз юнсэкцыі (У іх уцягнута да 430 чалавек, тры юнсэкцыі працасьветы--300 чал; саўгандальслужачых —50 ч. і Мэдсантруд—70 ч)

Усяго комсамольцаў па мэдфаку 1925 26 навучальнага году было 68 чалавек з іх пераведзена на наступныя курсы 57 чал., застаўлена на паўтарны год 11 чал. (15,3 проц.)

Па пэдфаку (двум колектывам) у 1925-26 навучальным годзе было ўсяго комсамольцаў 116 чалавек. З іх пераведзена на наступныя курсы 85 чалавек, застаўлена на паўтары год 31 чалавек (больш 36 проц.)

Па факультэту права і гаспадаркі у 1925-26 годзе было комсамольцаў 29 чал., з іх пераведзена на наступныя курсы 26 чал. засталося на паўтары год 3 чал.

Калі параўнаць лічбы пасьпяховасьці комсамольцаў 25-26 акадэмгоду з ранейшымі гадамі, дык зразумела прыходзіцца ў агульным адзначаць дасягненьні. Аднак і тут усё-ж такі ёсьць значныя недахопы, хаця б адно тое, што 40 проц. застаўшыхся на паўторны курс складаюць стэпэндыяты, ад якіх трэба запатрабаваць поўнай пасьпяховасьці.

Піонэр-праца.

Пры ячэйцы ёсьць два атрады (мясцкому БДУ і дом чырвонай арміі). Пры атрадзе працуе група акцыбрат—17 чалавек. Павадырамі атрадаў зьяўляюцца студэнты 2-3 курсаў.

Што датычыцца вайсковай і шэфскай працы ячэйкі, дык ня гледзячы на цяжкія варункі гэтай працы ўсё ж такі прыходзіцца адзначаць вялікі дасягненьні.

Некаторыя недахопы.

Праглядаючы тыя дасягненьні працы ячэйкі—ніякім чынам ня можна памінуць і некаторых недахопаў. Адным з гэткіх недахопаў трэба адзначыць:

Ня крытычны падыход некаторых комсамольцаў да пытаньня унутры партыйнай (апошняй) опозіцыі.

Моманты неразуменьня некаторымі комсамольцамі задач комсамольцаў у Вузе і на грунце чаго нават адступленьне з боку некаторых таварышоў ад організацыйнага прынцыпу.

— Неразуменьне асобнымі комсамольцамі нацыянальнай політыкі партыі Маюцца яшчэ моманты вялікадзяржаўных настрояў, недаацэнка развіцьця нацыянальнай культуры на Беларусі, што ў сваю чаргу нараджае з другога боку некаторую нацыянальную абмежаванасьць часткі беларускіх і яўрэйскіх комсамольцаў.

Слабасьць як з якаснага так і колькаснага боку партыйнага ядра ячэйкі ў ячэйцы (з 33 чалавек сяброў бюро ячэйкі і бюро колектыву сяброў і кандыдатаў КП(б)Б толькі 6 чал —18 проц.

Шосты год працы ўнівэрсытэцкай ячэйкі яшчэ больш павінен будзе паглыбіць галоўныя пытаньні працы і гэтым самым будуць зьнішчаны асноўныя недахопы. Задача Ленінскай вучобы, зьвязанай з практычнай барацьбой рабочай клясы—будзе выканана ячэйкай Беларускага Дзяржаўнага Унівэрсытэту.

А. Палонскі.

*) Разьбіўка на катэгорыі 1 і 2 праходзіла не па агульнаму прынцыпу разьбіўкі організацыі

Разумна і весела правядзем вольны час.

Матар'ял для комсамольскай калляднай вячоркі.

За комсамольскую калядную вячорку!

Час, калі сонца паварачваецца „тварам да лета“, калі дзень пачынае павялічвацца, а ноч зьмяншацца—гэта час сьвяткаваньня Каляд, бо, таксванага, нараджэньня хрыста—сялянствам адзначаецца вялікім адпачынкам.

Цэлых тры дні і 7 вечароў—ніхто нічога ня робіць. Гэта, праўда, звычві сівой старажытнасьці, але яны яшчэ ў той ці іншай меры захаваліся і па сёняшні дзень.

У часе Каляд вясковая моладзь робіць складчыну і наладжвае вячоркі, якія ў большасьці называюцца «бараном», „казлом“ і інш.

Да гэтых вячорак хлопцы рыхтуюць гарэлку, а дзяўчата пякуць розную закуску і самога „барана“. Апрача выпіўкі і скокаў на такіх вячорхах больш нічога не спаткаеш.

Нам вядом выпадак, калі група комсамольцаў адной вясковай ячэйкі Менскай акругі замест таго, каб пайці і патрымаць правядзеньне масавай вячоркі, што была наладжана больш сьвядомай моладзьдзю—пашла на „барана“ і прагнала з гэтай вячоркі беспартыйных хлапцоў.

— Вядома, калі такія выпадкі будуць паўтарацца і ў гэтым годзе—комсамольская ячэйка ня зможа справіцца з задачай наладжаньня комсамольскіх вячорак, на якіх-бы мела магчымасьць прысутнічаць уся сялянская моладзь.

— Ня п'янства і хуліганства—а вясёлае карыснае скарыстаньне вольнага каляднага часу!—вось баявая задача комсамольскіх ячэек і ўсяе сьвядомай моладзі.

Матар'ял, які сёньня друкуецца, зьявіцца вялікай дапамогай у выкананьні гэтай задачы. Сцэнку, песьні і прыпеўкі трэба загадзе вывучыць на памяць, каб бадзёрым выкананьнем іх стварыць у вяўсіх сьвяточны настрой. Артыкул тав. Яраслаўскага павінен зьявіцца асноўным матар'ялам для гутаркі аб „нараджэньні хрыста“.

Таксама неабходна выкарыстаць і той матар'ял, які друкаваўся ў ранейшых нумарох нашай газэты ў аддзеле комсамольскіх вячорак.

Царкоўная служба

Хто прымае ўдзел:

Поп, Дзяк. Псаломшчык, Чцец.

Чцец.—Узыдзе дзіакан Агафон
На царкоўны амвон,
А поп Мікіта—
Пяніца вялікі,
Блыху злавіўшы на паясьніцы
З алтара возразе яму сіцэ:

Поп.—Дзіакан Агафенка,
Пялядзі, брат, у акенка:
Ці ня ідзе там хто-о?
Ці не нясе нам што-о?

Чцец.—І зараве дзіякан, што ёсьць духу:

Дзіякан.—А ежэ ўспамянуць нам
Клімаву маладуху...
Яна да царквы ідзе,
Целясамі трасе,
Целясамі трасе,
Місу масла нясе-е-э...

Чцец.—А гэта ўчуе за іканастасам
Рыжы псаломшчык Апанас
І адгукнецца кароўчым басам:

Псаломшчык.—Па-да-ай, го-о-с-па-дзі!

Чцец.—І робячы ўхмылку дзяку ў дружбу,
Поп Мікіта працягне службу:

Поп.—Дзіякан Агафенка,
Палядзі, брат, у акенка:
Ці ня ідзе там хто о?
Ці не нясе нам што-о?

Чцец.—І адкажа дзіякан, што ёсьць духу:

Дзіякан.—А ежэ ўспамянуць нам Пахомаву старуху...
Яна да царквы ідзе,
Старымі косткамі трасе,
Старымі косткамі трасе,
Дзясятак каўбас нам нясе-е-э...

Псаломшчык.—Па-а-да-ай, го-о-с-па-а-дзі!...

Чцец.—І ў трэці возгласі поп Мікіта сіцэ:

Поп.—Слава табе, прасьвятой, пранепарочнай царыцы:
А палядзі-ж ты, дзяк Агафенка,
Яшчэ раз у сьветлае вакенка:
Ці ня ідзе там хто-о?
Ці не нясе нам чаго-о?

Чцец.—І возопі дзіякан, возьдзе к спасу длані:

Дзіякан.—О ежэ спасьціся нам ад міжвусобныя брані...
Спасі нас, госпадзі, і памілуй.
Бачу мужыка Данілу:
Да царквы ён ідзе,
Барадою трасе,
Барадою трасе,
Дубіну нясе,
Нясе вялізарную дубіну
На папоўскую сьпіну...

Поп, дзяк, псаломшчык.—
Та-бе, го-о-с-па-дзі-ы!..

Калядныя прыпеўкі.

Закліная мяне матка,
Што ў царкву я не хаджу.
Свае вольныя хвілінкі—
У чытальні праваджу.

Растлумачыць досыць цяжка,
Хто такі быў за хрыстос:
Што памёр ён—усё магчыма,
Што васкрос хрыстос—вапрос.

Не пойду я да папоў,
Не пайду к баптыстам,
А калі ужо запішуся—
Толькі ў комуністы.

Ходзіць Вася па сяле—
Ухмыляецца:
Прапаганда супроць бога—
Пашыраецца.

У мястэчку, ды у вёсцы
Царква стала лішняй.
Не наесца пападзьдзя
Пірагоў з яешняй.

Поп махаў кадзілаю,
Сам глядзеў на мілую:
— Госпадзі памілуй,
Акуліну мілую.

На комсамольскую вячорку.

(На мотыў „Провады“).

На вячорку як мяне—
Выпраўлялі,
Усе бабы са двара—
Пазьбягалі.
Ах куды-ж ты, хлапчанё,
Ах куды ты,
Не хадзі ты к комсамолам
Распраклятым
Комсамольскіх вечароў
Мы ня любім,
Там бязбожнікі усе—
Веру глумяць.
І чаго ня бачыў там,
Што карысьці?
Памаліўся-б у царкве,
Як калісьці.
Слухаў, слухаў я старых,
Ды ня ўцерпеў:
— У пустую не маліце,
Ой, павеце!
Комсамольскія вячоркі
Наша справа.
На іх пойдзём мы усе,
Усе аравай.

Беларускія народныя анекдоты

Набожны ксёндз.

Быў сабе адзін ксёндз вельмі набожны. Ён раз сказаў усім людзям што ў другую нядзелю прыляціць у касьцел сьвенты дух. Ужо ксёндз маліўся цэлы тыдзень, ажно яму прысьнілася, што дух сьвенты не зьявіцца яму за тое, што ён пахваліўся. Ен нехацеў каб у другую нядзелю было гэтак. Шпарка паслаў ён свайго парабка ня сяло, каб той купіў белага галубца і ў нядзелю рана занёс яго у касьцёл на гару. А там у столі былі маленькія дзьверцы. У нядзелю рана прышло да касьцёла шмат людзей і паноў, а ксёндз паслаў свайго парабка на гару касьцёла і сказаў: як толькі я ў касьцёле скажу: духу сьвенты: зэйдзь да мяне: Так ты ўпусьціш гэтага галубка ў касьцёл.

Ксёндз пашоў у касьцёл, а парабак палез у гару Там ён паглядзеў, ажно галубка няма. Здушыў кот. А тым часам ксёндз у касьцёле казаў казаньні падняўшы рукі да неба: духу сьвенты, зэйдзь на мяне. «А парабак з гары крычыць: ня маш, добрадзею, кот зьядл».

Цыган і поп.

Дагаварыўся цыган скасіць у папа сенакос. Папілі магарыч. На заўтра паехаў цыган з парабкам да сенакосу. Цыган і кажа: ну папалуднем.—„Давай“,—сказалі парабкі. Папалуднавалі. „А калі будзем касіць?“ Цыган і кажа: «вы толькі то дзелайце, шчо я буду дзелаць, дык ўсё будзе добра». От яны ляглі спаць і праспалі да вечара. Вечарам цыган і кажа: «ну шчо папалуднем,—папалуднавалі.—Ну цяпер ехаць дамой» Прыехалі. Цыган і кажа: „ну бацюшка, ужо траву пакасілі, давай расплату“.От бацюшка заплаціў, што сьледавала і даў цыгану пірог. А цыган і кажа „дай бацюшка шчэ і сала“. За што табе сала? Ня даў.

„Ну, бацюшка, ня даў сала, шчоб табе трава ўстала“ Назаўтра бацюшка паехаў на луг грэбці сена,—аж уся трава стаіць. От поп і кажа: „Ах, божа мой, лепш бы я даў кусок сала, чым мая трава ўстала“.

БЫВАЙЦЕ ЗДАРОВЫ!

(Адрывак з біблії).

Ну нарэшце, кончыў я,
Гэту „Кнігу Быція“.
Не чапаю ўжо „Ісхода“,
Бо на глупства часу шкода.
Ды, напраўду, ўжо абрыдла:
Пастухі, авечкі, быдла,
Патрыархі, дзікуны,
Бог такі-ж, як і яны,
Колькі барабарства і бруду!
Выбачайце—ўжо ня буду
Я вас болей тут трымаць
Бо ня мог-бы і сам трымаць
У гнілым паветры дрэнным.
Ды к таму-ж у сьвеце „божым“
Ёсьць вялікія ужо зьмены,
Мы іх тут падкрэсьліць можам.
Вось, напрыклад, у мужчыны
Ужо ёсьць усё рабрыны;
Неба цьвёрдае ўсё разам
Стала нек празрыстым газам;
І бяз д'ябла наша „Ева“
Есьць плады з любога дрэва.
Да мужчын яна ахвоча,
А дзяцей раджаць ня хоча.
У сучасных-жа „Адамаў“
Перамены ёсьць таксама—
Есьці хлеб у поце твару
Мы ня лічым тут за кару.
„Каін“ з „Авелем“ абодва—
Земляроб з жывёлаводам—
Зараз дружна ідуць у ногу,
Не нясуць ахвяры богу.
Той „каўчэг“, што ў ім хаваўся
Ной, нібыта, ад патопу—
Прошу нашых-бы здаваўся
Як бы лапаць недатопак;
А вясёлку, знак той „божы“,
Зробіць нават вучань кожны.
Калі прыдзецца па чарцы,
З Ноем можам мы спрачацца.
„Хам“ ня той ужо сягоньня—
Ня пужаецца праклёнаў,
І за ўладу ён над сьветам
Стаў змагацца з „Іафетам“.
Вось сучасныя „абрамы“
Магазыны маюць, крамы,
„Напрокат“ ня здалі-б „сары“:
Зарабляюць на тавары—
Прадаюць яду, адзежу
І сыноў сваіх ня рэжуць.
Што да справы—„ў рожкі з богам“—
Пахваліцца мы тут можам:
Людзям ён саўсім ня трэба,—
Заўладалі самі небам.
Жонку Лота мы часамі
Ці ня зьелі с селядцамі?
Што да „грэшнікаў Садома“
Многа іх у нас, вядома.
Грэшаць людзі, грэх той хваляць—
Чаму ж іх агонь ня спаліць?
Пра Фамару ды Іуду
Гаварыць я лепш ня буду,
Бо канфузіць ня хачу
Паважаных „сьнахачоў“.
Аб Іосіфе прыгожым
Пару слоў сказаць мы можам,
Бо на нашай тут зямлі
„Прыгажэйшыя“ былі,
Але хлеб чужы заразам
Пасьля вобмегам вылазіў.
У Эгіпце-ж селяніну
Трэ' й цяпер плаціць даніну,
Бо брытанскі «Фараон»
Дык ня лепшы за свайго.
Ну, чытач, бывай здароў!
І ад гнілі гэтай далей.
На астатак пажадаем
Калі небудзь стрэцца зноў
Пры другіх жыцьцёвых зьявах,
Больш жывых і больш цікавых.

КРАПІВА.

Што трэба ведаць пра Каляды.

25-га сьнежня.

Лічаць, што 25-га сьнежня, тысяча дзевяцьсот дваццаць шэсьць гадоў таму назад нарадзіўся спасіцель сьвету, бацькам якога быў бог, што жыве на небясах а маткаю—Марыя, якая мела мужа сталяра Язэпа у якую ўвашоў не зразумелым для чалавека чынам як іосьці сьвяты дух выглядзе голуба.

Але калі мы пачынаем вывучаць старажытную гісторыю, мы бачым, што прыблізна ў гэты ж час і іншыя народы, якія нічога ня ведалі аб Ісусе хрысту, таксама сьвяткавалі нараджэньне сваіх багоў.

За 322 гады да нараджэньня хрыстова пастаноўлена было лічыць палкаводцу Александра Макэдонскага, Александра Вялікага богам і дзень нараджэньня вызначылі 25-ае сьнежня.

25-га сьнежня сьвяткавалі дзень нараджэньня старажытнага бога Адоніса—Грэцкага бога Дыоніса, пэрыцкага бога Мітры.

Апавяданьні пра гэтых багоў, пра нараджэньне, іх жыцьцё і сьмерць, дзьве каплі вады, паходзяць на паданьні аб Ісусе хрысту.

...ней сьвяткавалі 6-га студзеня.

У Эгіпце нараджэньне бога сьвяткавалася 6-га студзеня. Потым, калі хрысьціянства стала распаўсюджвацца ў Эгіпце, доўга яшчэ эгіпецкія хрысьціяне не маглі адвыкнуць ад сьвята нараджэньня іх ранейшых багоў і яшчэ 431 год сьвяткавалі нараджэньне хрыста 6 студзеня.

Армянская хрысьціянская царква і дагэтуль сьвяткуе каляды на 13 дзён пазьней, бо сапраўды самае нараджэньне хрыстова было выдумана інакш кажучы, ніякага нараджэньне спасіцеля ня было.

Бацькі царкоўныя доўга яшчэ спрачаліся аб тым, калі гэта было, і толькі ў 354 годзе, пасьля так званага нараджэньня хрыстовага, вызначылі дзень нараджэньня яго—25 сьнежня.

Якія-ж вынікі трэба зрабіць з усіх вядомых нам матар'ялаў.

— Другія народы задоўга да хрыста сьвяткавалі нараджэньне сваіх багоў прыблізна каля гэтага часу іменна 25 сьнежня.

У дакладнасьці-ж нават самі „отцы“ царквы ня ведалі, калі нарадзіўся гэты самы сын божы, і толькі значна пазьней прыдумалі і вызначылі гэты дзень.

Калі бліжэй знаёмішся з вучэньнем розных рэлігій, прыкмячаеш дзіўнае падабенства, асабліва падабенства ў звычаях. Рэлігіі, як бы розныя: У адных бог завецца Хрыстом, у другіх—Мітрай, у трэціх—Дыянісам, у чацьвёртых—Будай.

Веруючыя спрачаюцца паміж сабою, чый бог сапраўдны кожны думае, што яго бог сапраўдны і толькі яго рэлігія правільная. Кожны старэецца давесьці, што яго вера старажытнейшая і сапраўднейшая. Вера ў бога Мітру, Будду, Дыяніса і іншых багоў старажытнасьці, куды больш старажытнейшая, як вера ў Ісуса хрыста, але існасьць рэлігіі і звачаі мы наглядаем у гэтых розных народаў у розных рэлігіях—зусім адны і тыя-ж.

Калі першыя хрысьціянскія прапаведнікі прышлі ў паганскія краіны і ўбачылі там звычаі і царкоўныя абрады, якія зусім паходзілі на хрысьціянскія сьвяты яны вельмі зьдзівіліся.

Некаторыя з іх гаварылі: гэта, мусіць, д'ябал, каб перашкаджаць правядзеньню хрысьціянскага веравучаньня. забег наперад і навучыў паганцаў рабіць абрады і сьвяткаваць сьвяты такія-ж, як у хрысьціян. Але ці гэта так? Вядома ня так.

Справа была больш прасьцейшая. Розныя народы ў розных канцох зямное кулі даўно—даўно залежаць цалкам ад уладаньня прыроды. Ці то будзе цяпло, ці то будзе сонейка, ці хутка канец зімы, ці скора надыйдзе новы расквіт жыцьця, новы сонечны год—ад гэтага залежала і зараз яшчэ залежыць у многіх мясцовасьцях жыцьцё многіх і многіх мільёнаў сялян. Потым сяляне ў розных старонках вельмі пільна сачылі да сонцам.

Зімовы паварот сонца.

У дзень 25-га сьнежня наступае зімовы сонцаварот. Сонца паварачваецца, як гавораць на вясну. Што гэта значыць?

Гэта значыць, што зямля, абварочваючыся навакол сонца па расьцягнутым крузе, становіцца ў такое становішча, калі яна пачынае зноў прыбліжацца да сонца, значыць, паварочвае да вясны, да цяпла, да лета. Яшчэ будуць халады, яшчэ прырода закована, але ўжо зямля назад ня вернецца. Яна будзе па кругу ісьці ўсё бліжэй і бліжэй да самага вузкага месца сваё дарогі, сваё арбіты, усё бліжэй да сонейка. Ці-ж гэта ня сьвята? Ці-ж няма тут чаму радавацца? Няма чаго ўхмыляцца селяніну? Але як для яго далекае сонейка было незразумелым і як ад гэтага сонейка залежала ўсе яго земляпрацоўчае жыцьцё, з прычыны гэтага, ён з цягам часу сонца перавярнуў у бога.

Значыць, дзень 25-га сьнежня абраны рознымі, народамі, як дзень нараджэньня сваіх багоў, таму што дзень гэты мае вялікае значэньне для народаў, якія займаюцца земляробствам і жывёлагадоўляй, як дзень зямнога сонцавароту, як дзень, з якога многія народы, лычылі новы год.

З 25-га сьнежня дзень пачынае павялічвацца, як-бы нараджаецца новае сонца, як-бы пачынаецца сапраўды новы год расьліннага жыцьця.

Сьвяты—дні адпачынку.

Як-то прывыклі да ранейшых сьвят і адзыкнуць ад іх адразу цяжка нават і таму чалавеку, які ня веруе. У гаспадарцы, у працы бяз сьвят абыйсьціся нельга, чалавеку, які працуе які працуе да зморы, патрэбны час ад часу перапынак у працы. У гаспадарцы сялянскай такія перапынкі бываюць. Гэтыя перапынкі падганяліся заўсёды да такіх дзён, калі ў сялянскай гаспадарцы наступала якая небудзь пераменa: перад пасевам, перад касьбою, пасьля жніва, пасьля збору ўраджаю, перад новым гаспадарчым годам, у дзень сонцавароту, у дзень роўнадзёнства, калі дзень ровен ночы (Івана Купала), і іншыя дні.

Вызвалены народ робіць перапынкі ў сваёй працы, сьвяткуючы дні, калі рабіліся тыя ці другія важныя падзеі ў яго жыцьці: 1-га мая 7-га лістапада і інш.

Нам трэба толькі вызваліць гэтыя дні ад усякіх выдумак, усякіх сказак аб багох і цудах, яія ня існуюць. Нам трэба папоўніць гэтыя сьвяты радасным вясельлем, разумным вясельлем, ведамі, навучыцца, як нам далей палепшыць нашае жыцьцё, як вясьці вызваленьне гаспадаркі ад уладаньня прыроды, як падняволіць гэтую прыроду чалавеку.

Нам трэба ў гэтыя дні вучыцца, што ніякія багі і сыны божыя нас не спасуць, што спасіцель сьвету-гэта праца чалавека, гэта-веды працоўных, вырваныя з рук эксплёататараў, паразітаў, капіталістых і паноў.

Вось, што павінен ведаць кожны аб калядах.

Ям. Яраслаўскі.

САЮЗНЫЯ НАВІНЫ.

„Чырвоная Зьмена“ у Гомельшчыне.

Выехаўшым у Гомельшчыну рэдактарам «ЧЫРВОНАЙ ЗЬМЕНЫ» тав. КУРЦІКАМ створана новая сетка юнкораў «ЧЫРВОНАЙ ЗЬМЕНЫ».

У працягу студзеня месяцу юнкоры Гомельшчыны будуць атрымоўваць дармова газэту «ЧЫРВОНАЯ ЗЬМЕНА». Таксама усім юнкорам разасланы лісты, якія даюць напрамак у іх працы.

Сход эконоактыву.

Згодна пастановы бюро Менакругкому, 8-га студзеня 1927 году склікаецца гарадзкі сход эконоактыву з мэтай даць напрамак эконоправацоўнікам у іх далейшай працы.

Рабочы тэхнікум.

Надаўна адчыніўся пры Менскім архітэктурна-дарожна-будаўнічым Тэхнікуме новы рабочы тэхнікум.

Вучоба у тэхнікуме будзе ісьці па двух ухілах—архітэктурным і па апрацоўцы дрэва.

Прымаецца у тэхнікум выключна рабочая моладзь.

З 80 ці падаўшых заявы адабрана усяго 40 чалавек.

У цэнтральным клюбе “КІМ”

„Пастаноўка Мяшчанкі“.

Драматычны гурток клюбу «КІМ» заканчвае падрыхтоўку п'есы „Мяшчанкі“.

Першая пастаноўка гэтай п'есы адбудзецца у нядзелю 2-га студзеня 1927 г.

У панядзелак 3-га студзеня адбудзецца грамадзкі прагляд «Мяшчанкі» і вялікі дыспут.

У п'есе удзельнічае 30 чалавек.

«Ад белых да чырвоных».

Да 20 студзеня будзе закончана падрыхтаваньне да пастаноўкі п'есы «Ад белых да чырвоных». П'еса будзе выканана жураўскім драмгуртком клюбу.

П'еса прысьвечана геройчнай барацьбе Комсамолу Беларусі.

Прымае удзел у ве выкананьні 45 асоб.

Гурткі клюбу КІМ.

Пры клюбе КІМ разгарнулі працу наступныя гурткі:

1) Гурток духавога аркестру—20 чал.
2) Спортгурткі для хлапцоў і дзяўчат—80 чал.
3) Санітарны гурток—60 чал.
4) Радыё-гурток—30 чал.
5) Біолёгічны гурток—25 чал.
6) Беларускі і жураўскі гурткі—80 чал.
7) Гурток «30»—15 чал.
8) Ячэйка ТСА—25 чал.

Запіс у гэтыя гурткі яшчэ працягваецца.

Пры клюбе організуюцца і хутка прыступяць да працы гурток гарманістых, струнны аркестр, шахматна-шашачны гурток і гурток «Вазоўнік».

ПРОФСАЮЗНЫЯ НАВІНЫ.

Што будзе з праграмай?

Саюз паперовікаў БССР больш 2-х месяцаў таму назад прадставіў на разгляд Галоўпрофсаветы новую праграму для школы ФЗВ.

Чамусьці дагэтуль яшчэ аб лёсе праграмы нічога не чуваць і школа застаецца «беспраграмнай».

Компэнсацыя майстроў.

Для лепшай пасьпяховасьці вучнёўства саюзам паперовікаў унесен у колдагавор з прадпрыемствамі пункт аб компэнсацыі майстрою (5 проц. пенсіі). за навучаньне падросткаў.

У дапамогу кваліфікацыі вучнёўства пры клюбах фабрык організуюцца вытворчыя выставы і гурткі.

Дзяўчат на працу.

Саюз транспартнікаў дасьледваў становішча броні на 6-ці прадпрыемствах Менску і Віцебску.

Усяго зарэгістравана на прадпрыемствах 14 падросткаў і 7 пераросткаў. Сярэдні заробак 15—20 руб. у месяц.

Саюз даў загад аб разбраніраваньні пераросткаў і запаўненьні броні ва установах, дзе яна яшчэ не выканана.

ШЭФЫ ЧЫРВОНАЙ ДЫВІЗЫІ

Тав. Мэрфі і Сьміт сярод чырвонаармейцаў.

„Жывое радыё“ за міскамі супу.—Мэта іх прыезду.—Што неабходна для расьладаньня буржуазнай арміі.—Як расьце комсамол Ангельшчыны.—Прывітаньне рабоча-сялянскай моладзі БССР.

У чырвонаармейскай сталоўцы Н-скай імя ангельскага пролетарыяту дывізіі—было шумна. У цесных і целых шэрагах абедаючых ішла «перадача па цэпі», асноўнае зьявы нейкай—два штацкіх чалавекі—сядзелі сярод абедаючых за сталом. «Перадача па цэпі» адцягвала увагу навет ад лыжак і місак з «сьмачным» залатым супам, бо словы, якія перадаваліся, хвалявалі усіх: 2 штацкіх чалавекі—госьці, якія прыехалі з далёкай, узбуранай Ангельшчыны да сваіх падшэфных вайсковых хлапцоў. Гэта тав. Мэрфі і тав. Сьміт.

Тав. Мэрфі — сябра Выканкому Комінтэрну і політбюро ангельскай компартыі. Тав. Сьміт—сябра бюро ангельскай компартыі.

Госьці гутараць з сідзячымі навокал, і словы іх у момант дасягаюць вушэй апошняга у шэрагах чырвонаармейца. Ад такога «жывога радыё» чырвонаармеец шумна радуюцца, як акцыёраваны, які атрымоўвае нарэшце піонэрскі тальштук.

Абед скончыўся. Тавры гасьцей лезьць,—лезьць вільготны над долам абеду і бясчынных адказаў на пытаньні. Каля дзьвярэй я супыняю паток людзей, якія выходзяць з памяшканьня, і зварочваюсь з пытаньнем да тавараша Сьміта. Вайсковыя хлапцы нездаволены. Яны зайздросьцяць сваіх гасьцей да прадстаўніка «Чырвонай Зьмены». Яны дакорліва ківаюць галавамі па майму адрасу:

— Та-ва-а-рыш. Прыходзьце вечарам... Сур'езна!

Я упарты. Але, на глядзячы на гэта, я нечакана, пад чымсьці націскам, застаюся ля дзьвярэй. Міма праходзяць госьці, якія абкружаны густым натоўпам... І толькі у канцылярыі гаўзнічнага дывізіёну мне даваліся задаваць пытаньні «таварышам ангельцам».

Тав. Мэрфі часамі пытаецца у тав. Сьміта, які гаворыць па расійску. Тав. Сьміт, прыжмурваючы вочы і выкідваючы з пад маленькіх вусікаў ухмылку, аглядае мяне і у адказ аго Мэрфі чую словы «рэфэрэнт». Рэфэрэнт—гэта па ангельскі журналіст, рэпортэр. Тав. Мэрфі здаволена ківае галавою —і пачынае размову.

— Вы пытаеце у мяне дзеля чаго мы да вас прыехалі. Вось... Хочам перадаць падшэфнай нам дывізыі, слаўнаму колектыву чырвоных байцоў, прывітаньне ад ангельскай Компартыі, ангельскага Комсамолу і усяго пролетарыяту Велікабрытаніі. Ну...

Тав. МЭРФІ сьмяецца, зьнімае акуляры і ухмыляецца.

— Ну, і пахваліць яго, калі ен заслугоўвае, і паглядзець, як ен жыве.

— Ваша уражаньне ад агляду частак дывізіі?

Тав. МЭРФІ і тав. СЬМІТ глядзяць на мяне і як-бы дзівяцца: чудак, пытае аб тым, што так ведома! Я паўтараю пытаньне. Абодвы тав арышы перагаворваюцца на ангельскай мове і фармулююць свой адказ:

— Пішэце так: калі-б мы маглі прывесьці у СССР па некалькі чалавек ад кожнай вайсковай адзінкі Ангельшчыны для агляду нашых падшэфных частак,—гэта былы-б самы лепшы спосаб расьладаньня буржуазнай арміі

Адказ дасканалы і вычэрпваючы. Група вайсковых таварышоў пачуўшы яго шчыра сьмяецца. Некаторыя з іх ціснуць рукі ангельцам.

Задаю трэцяе і апошняе пытаньне—аб Ангельскім Комсамоле.

— О,—ганарова усклікае тав. МЭРФІ.

— О, вырасьлі нашы хлапцы! Забастоўка гарнякоў паказала якою актыўнасьцю ўладаюць ангельскія комсамольцы. Працуючы сярод бастуючых гарнякоў, ім удавалася уцягваць у саюз цэлыя колектывы моладзі і на зьездзе, які адбыўся у мінулым тыдні, выявілася, што да 1000 сяброў Комсамолу Ангельшчыны за час забастоўкі прыбавілася яшчэ 2 тысячы.

Пры разьвітаньні тав. МЭРФІ перадаў праз «Чырвоную Зьмену» прывітаньне рабоча-сялянскай моладзі Беларусі.

М. ЛІН.

Прывітаньне тав. Мэрфі

Сябра Выканкому Комінтэрну і політбюро ангельскай компартыі тав. Мэрфі перадае праз «Чырвоную Зьмену» наступнае прывітаньне комсамолу Беларусі:

Greetings to the Young Communists of White Russia from the Communist Party of Gt. Britain & the Young Communist League. Together we will ~~[illegible]~~ create the forces that will build socialism in all countries, J. T. Murphy.

«Сардэчнае прывітаньне маладым комуністам Беларусі ад Ангельскай Компартыі і Саюзу Комуністычнай Моладзі.

Разам створым умовы пабудовы сацыялізму ва ўсіх краінах.

Д. Мэрфі».

Узрост ліку беспрацоўных падросткаў.

За мінулы месяц зарэгістравана у юнсекцыі Мінскай Біржы працы 200 беспрацоўных падросткаў.

Сярод іх 40 проц. комсамольцаў.

Галоўную частку беспрацоўных юнакоў у Менску даюць саматужнікі (80 проц.), рэшту—дзярж. прадпрыемствы.

Удалося паслаць на працу за апошні час усяго 42 падросткі.

Робяцца заходы да найхутчэйшай пасылкі на працу астатніх беспрацоўных, якія ў назначныя дні вельмі акуратна «абіваюць парогі» юнсекцыі.

У тры радкі:

○ Лётарэйных білетаў на карысьць беспрытульных дзяцей распаўсюджана па БССР—20 000 шт. (55 проц. задан ня). Апошні тэрмін продажу білетаў—31 студзеня 1927 г.

○ Цэнтральная малочная кухня для дзяцей адчыняецца у Менску 10 студзеня 1927 г. Кухня разьлічана на 150 дзяцей.

○ 100 кіно перасовак па БССР пастанавіў організаваць Галоўпалітасьветы да дню 10 годзьдзя Кастрычнікавай Рэволюцыі.

○ Паштовыя скрынкі-перасоўкі для продажу марак на вуліцах уводзяцца ў Менску і іншых гарадох БССР.

Суд.

„Пан з комуністычным білетам“

Усе ўзрокі рабочых, якія прышлі паслухаць процэс правакатара Рэўта, накіраваны на лаву падсудных, дзе сядзіць абвінавачаны, схаваўшы галаву ў руках.

Ціха перагортвае старонкі гісторыі старшыня суду Шыфрын. Беглая спыняецца на біографіі Рэўта, у якой гаварыцца, што ён родам з абяднелай дваранскай сям'і. У 1914 г. ён паступіў на фабрыку „Бярэзіна“ і працаваў там да 17-18 г. Затым перашоў на працу ў міліцыю, дзе хутка высунуўся і стаў начальнікам міліцыі ў сяле Ухвалава. Тут пад уплывам кулакоў і самагоншчыкаў ён пашоў на ўсялякія злачынствы. Браў хабары, рабаваў падлогі і інш. У хуткім часе яго арыштавалі.

Да Барысава тады падыходзілі палякі. Праз некаторы час яны занялі горад. Чырвоныя зьбеглі.

Рэўт астаўся у белых. Жадаючы выслужыцца, ён парашыў выкрыць усіх рабочых з рэволюцыйнымі настроямі. Пачаў ён з старшыні профсаюзу краўцоў Багданоўскага. На другі дзень пасьля прыходу палякаў Рэўт прышоў да яго і таемна заявіў, што організоўвае падпольны комуністычны гурток. Ці жадае ён далучыцца? Багданоўскі ўсумніўся ў яго шчырасьці і холадна заявіў, што астаўся тут не для партыйнай працы. Ня гледзячы на гэта, Багданоўскага на другі дзень заарыштавалі.

Так пачаў Рэўт працаваць у дэфэнзыве.

Цяпер ён усё гэта „запамятаў“. Але рабочыя—сьведкі напамінаюць яму, як ён над імі зьдзекваўся, як сам іх дапытваў з нагайкаю ў руках, якая ня раз апушчалась на іх згорбленыя сьпіны. Па яго мітасьці адзін рабочы прасядзеў у турме 6 тыдняў толькі за тое, што ў яго знашлі чырвоную стужку.

Сьведка Сабліна апавядае суду аб тым, як пры палякох арыштавалі яе брата комуністага Да суду яго хацелі выпусьціць, але патрабавалася даручэньне двух асоб—ксяндза і яшчэ аднаго. Сабліна пашла да Рэўта, з якім яе брат калісьці працаваў на «Бярэзіне»,—прасіць дапамогу. Рэўт з пагардай паглядзеў на яе і сказаў:

— „Я за комуністаў ня ручаюся“.

Іншыя сьведкі апавядаюць, як Рэўт любіў, каб яго вялічалі панам і аддавалі яму пашану.

Ня доўга, аднак, цягнулася яго магутнасьць. Палякі з Барысава ўцяклі. З імі ўцёк і Рэўт.

У Несьвіжы ён зноў прыстроіўся ў дэфэнзыве, прапрацаваўшы там да 22 году. Затым Рэўт скінуў з сябе усё мінулае, перад еўся, пераехаў у Варшаву, паступіў на фабрыку „Пломык“ і ў хуткім часе уцёрся ў шэрагі польскай комуністычнай партыі. Так цягнулася да 25 году. У маі 25 году Рэўт у якасьці політэмігранта прыехаў назад у Барысаў з жаданьнем працаваць сярод „сваіх“ рабочых. Старыя рабочыя ф-кі „Чырвоная Беразіна“ хутка спазналі «пана Рэўта» з комуністычным білетам у кішэні і паведамілі аб ім у ДПУ. Рэўта арыштавалі.

Выязная сэсія Менскага акруговага суду ў Барысаве прыняла пад увагу цяжкасьць злачынства і прыгаварыла Рэўта да 5 год турэмнага зняволеньня.

Адзін стрэл.

Ганна Бешанкава хоць была ужо досыць пажылай кабетай, але любіла паглядзець, як весяліцца моладзь. Яна і сама у той час «за гаралася юнацкім агнем». Яна любіла вясёласьць, сама ажку, свой сьпевы—і усе тое што гэтак «амаладжвае чалавека»

Так была і у адзін з гарачых жнівеньскіх вечароў 1925 г.

Уся вёска Стары-Дварэц (Полаччына) ведала, што у Ганны Бешанкавай сеньня вясельная вечарына.

У хаце было шмат гасьцей. Між іншымі паважанымі гасьцямі былі Фама Блінаў і Напал Пілафеў—два таварышы.

Калі госьці былі добра падвыпіўшы, малады сын Ганны вышаў на вуліцу і стаў «страляць» ясасьць свайго нагана.

Стрэл быў пачуты прадстаўніком сельсавету Парфёнам Лысенка. Ен накіраваўся на нарыжку гуку з мэтай вывесьці прычыну стрэлу. Па дарозе ен спаткаў свайго брата Ядзіга Лысенка і некалькіх сялян. Усе разам яны накіраваліся у хату Ганны Бешанкавай.

На прышоўшых госьці сталі лаяцца. У рашэньне кія і завязалася бойка.

Прыйшлося адступаць... Госьці пакіралі што называецца.

Яўхім кінуўся было бегчы—але за ім у дагон пусьціўся Фама Блінаў. Блінаў нагнаў, ударам нагана па галаве звадзіў Яўхіма Лысенку з ног. Ударам быў прабіты чэрап і Яўхім праз два месяцы памер у больніцы.

Выязная сэсія Віцебскага акруговага суду у Полацку дала Фаме Блінаву 6 год турэмнага зняволеньня.

Найвышэйшы суд, куды Блінаў падаў апэляцыю, прыгавар выязной сэсіі пакінуў у моцы.

ВІЙ.

Прыгавор па справе міліцыянэра Ліпава.

Нарсуд 2-га вучастку разабраўшы справу Ліпава, які абвінавачваўся ў забойстве рабочага-хулігана Лася ў забойстве рабочага-хулігана Лася, [illegible] рыёна Гаўскага, знашоў, што міліцыянер у забойстве ня вінаваты па тэй прычыне, што выстрэл атрымаўся у выніку ўзаемнай схваткі.

Ліпаў з пад суду апраўданы і з пад варты вызвалены.

Запытаньні і адказы

ЗАПЫТАНЬНЕ № 724 (Палтаржыцкага). Ці ёсьць у Менску або у другіх гарадох БССР курсы чырвоных праваабаронцаў?

АДКАЗ. Курсаў праваабаронцаў у Менску—няма. Пры БДУ есьць факультэт права, куды прымаюцца вучні з ведамі рабфаку.

ЗАПЫТАНЬНЕ № 725 (Комсамольцаў). Ці мае права дырэктар тэхнікуму выключыць таго ці іншага студэнта, мі праўсьвіў лекцыі па ўважлівым прычынам?

АДКАЗ. Калі акуратнаму наведваньню лекцый перашкаджалі уважлівыя прычыны,—дык, безумоўна, ня мае права.

ЗАПЫТАНЬНЕ № 726 (Комсамольцаў). Ці будуць давацца літары у часе зімовых вакацый студэнтам Жамонрінскага Земляўпарадкавальнага тэхнікуму?

АДКАЗ. Ня будуць давацца.

ЗАПЫТАНЬНЕ № 727 (Васілеўскага). Ці прымаюць у тэхнікумы хлапца нараджэньня 1903 г., залічанага у тэр. часьць?

АДКАЗ. Наогул, у тэхнікумы прымаюць хлапцоў толькі да 20 год.

ЗАПЫТАНЬНЕ № 728 (В.). Калі адчыняцца Менскія курсы бухгалтэрыі?

АДКАЗ. Такія курсы ужо працуюць. Новы набор на курсы адбудзецца у канцы кастрычніка 1927 г.

ЗАПЫТАНЬНЕ № 729 (Д. В.). Што робіць, калі настаўнік вучыць па дрэннаму мэтоду?

АДКАЗ. Трэба аб гэтым паведаміць Акрона.

ЗАПЫТАНЬНЕ № 730 (Замоцкага). Ці прымаюць у мастацкі тэхнікум няскончыўшых семігодкі?

АДКАЗ. Да гэтага часу прымалі у мастацкі тэхнікум і без ведаў семігодкі, але з 1927-28 навучальнага году будуць прымаць толькі з ведамі семігодкі.

ЗАПЫТАНЬНЕ № 731 (Юнкоры). Ці высылала рэдакцыя газэты «Чырвоная Зьмена» лісты юнкорам—аб чым пісаць у наступны месяц?

АДКАЗ. Такія лісты юнкорам цяпер рассылаюцца.

Пад гукі фокстроту.

26-га сьнежня ў Доме Працасьветы адбыўся вечар, організаваны бухгалтэрскімі курсамі.

Мэта вечару была досыць „шляхэтнага характару“. Увесь збор паступаў на карысьць нуждаючыся курсантаў.

Але зьмест вечару прымусіў чакаць шмат лепшага.

Трэба сказаць, што акрамя якіх небудзь 30 рублёў, Дом Працасьветы асаблівай карысьці тут ня меў.

Ва ўсякім выпадку, аўторытэт яго не асабліва падняўся.

Характар вечару яшчэ раней адчуваўся па вывешаным плякатам.

„Сямейны вечар Т-ны“

Адчыніўся гэты сапраўды паказальны вечар нейкай п'есай выкананай досыць „халтурна“.

Потым нумар балету...

Гром воплескаў разразіўся, калі апавясьцілі пра „гвоздь вечару“ танцы.

Гэта апавяшчэньне падняло настрой прысутнічаючых.

Да позьняй ночы круцiлiся пары пад гукі фокстроту...

Няўжо нічога другога, акрамя танцаў не маглі знайсьці для праграмы вечару яго організатары.

Цэль безумоўна ня апраўдала сродкаў.

Р. Г.

Згублены:

○ Сяброўскі білет на імя Бандар М. за № 232, выдадзены Менакругкомам ЛКСМБ.

○ Сяброўскі білет на імя Іваноўа, выдадзены Менакругкомам ЛКСМБ.

Залатая Горка.

(Нарыс).

За мястом праз Сьвіслач, якраз у тым месцы, дзе каменныя будынкі Савецкай вуліцы пераходзяць у скучаныя драўляныя хацінкі пачынаецца ЗАЛАТАЯ ГОРКА. Гэта адна з ваколіц Менску. Цэнтр яе—Залатагорскі касьцёл. Крыху далей цягнуцца адны за другімі—тры могільнікі.

Краіна нябожчыкаў здавалася-б іншаму! Але гэта не так. Каталіцкі і вайсковы (на старай казьве) могільнікі у летнія часы уяўляюць сабою нішто іншае, як парк для пагулянак. А ад трэцяга могільніку—«халернага» —засталіся толькі успаміны у выглядзе адзінага вялікага помніку, на якім ледзь—ледзь відаць надпіс «Dominik Monuszko», і хілы пакінуты крыж.

Школа працы.

Залатая Горка! Адкуль такую гучную назву атрымала гэта краіна гораду невядома. Гэта губляецца у шырокім гістарычных забытанаасьцяй. Адно вядома: ні сто, ні тысячу год таму назад—тут ні залатаносных россыпаў, ні прыіскаў не бывала...

На гэтай ваколіцы, замкнутай у рамку некалькіх кварталаў з хілымі, патанаючымі у садах, вулічкамі, канцэнтравалася большая частка католікаў у Менску.

Касьцёл, які раней быў амаль кожны дзень адчынены і поўны народу, цяпер і у сьвяточныя дні—бывае пусты.

Стары сторож Тамаш мала заседжваецца на могілках. Сьцежкі рэдка калі падмятаюцца.

У мураваным будынку «Плебаніі» (месца жыцьця ксяндзоў—рабейшых жыхароў) ужо даўно няма. Затхлыя пакоі былі працічшчаны, праветраны. І на будынку цяпер красуецца шыльда:

Школа працы
імя Людвіга Варынскага

Новае на Залатой Горцы прабівалася, як зялёная мурава вясною—вяўзільна і бяззутрымна.

Пасьля школы адчыніліся некалькі кооператываў. І як на дзіва—«убожныя католікі» пайшлі не у краму «пана Дуварэ», а у магазын МЦРК. Але, як вядома, калі у кооператыве справы ідуць на лад, дык у прыватніка—як раз бывае наадварот. Так і тут.

Доўна свайм «кліентам» (цяпер ужо досыць рэдкім) паціскае рукі і жаласьліва заяўляе:

— Няма ходу... І патэнты плачу, а справа не скае... Што будзе?

Альбо:

— Вось табе і звароты! Мелі у дзень—200 400 руб., а цяпер зьехалі да 40... Я-б гатоў ужо паступіць і сам у кооперацыю... Цікавая гэта організацыя!

...А Школа Працы мацнее з кожным днем.

Спачатку тугавата было з ппжкасьцю сябраў і поўным комплектам вучняў. Шчыра кажучы, не ўсё было добра і з уласнымі мэтодамі выкладаньня.

— Ну ці жарт гэта?! Настаўнікі кажуць, што Хрыстос—калі ен і жыў, дык быў звычайным чалавекам, а бога... вы чуеце—бога —у іх няма. Але з цягам часу бацькі «адалісь». Школу заполнілі і вясёлыя дзеці вакаліц. На сьценах з'явіліся творы школьных мастакоў у выглядзе усялякіх пейзажыкаў, портрэтаў і г. д. Вучні организавалі свой «трудзу», якая ставіць п'есы не толькі у школе, але навет і у польскім рабочым клюбе імя Розы Люксембург.

Аднаго часу пры школе былі організаваны курсы для дарослых і іх сталі наведваць навет тыя «старычкі», якія заўжды сядзелі на хорах з «кантычкамі[1]» у руках і цягнулі ноты касьцельных сьпеваў...

* * *

На гэтым кірмашы Залатагорскі закрыстыян[2]) Дысавоўскі яшчэ па старой традыцыі стаў абносіць сваіх парафіян з «латкай»[3]). Але куды ён ні заходзіў —ні гічна та звычку «КМВ» —на дэнні от відаць не было...

Закрыстыян плеваў ад злосьці...

Раз іна ён апраткак быў вялікі, і закрыстыян прышоў ося вярочвацца, амаль з пустымі кішэнямі і поўнай не рас[illegible] вай скрынкай апраткак.

Так-то...

Залатая Горка два-тры гады таму назад, і цяпер—вялікая розьніца.

Ю. Каваль.

[1]) Малітоўнікі.
[2]) Старэйшына касьцёлу.
[3]) Рэч, падобная торбачкі (на падабенства ягрэйскай «мацы»)

Адказныя рэдактары: Д. БАРАНЬНІ, Д. КУРЦІК

Галоўлітбел № 23054 2-ая Дзяржаўная друкарня БДВ.